

себе общую направленность преступной деятельности личности. Для того, чтобы обеспечить большую эффективность и повысить уровень раскрываемости преступлений, в первую очередь, необходимо определить мотив совершения преступления. Преступления, в которых мотив является обязательным элементом состава, невозможно раскрыть без определения и выявления механизма его образования.

Список использованной литературы

1. *Ильин Е.П.* Мотивация и мотивы / Е. П. Ильин. — СПб.: Питер—2000. — С. 512.
2. Мотивация и мотивы. — СПб.: Питер, 2003. — С. 407.
3. *Селиванов В.И.* О побудительных силах поведения / В. И. Селиванов. — 1975. — № 3. — С. 111.

А.О. Панасюк, студент 5-го курсу

*Інститут прокуратури та слідства
Національного університету "Одеська юридична академія"*

МІСЦЕ НЕВЕРБАЛЬНОЇ ІНФОРМАЦІЇ В ДОПИТІ

Криміналістика, як наука, має велику та багату на події історію свого розвитку. За тривалий час вона створила відповідні стійкі принципи та засади свого функціонування. Однак, не зважаючи на це в умовах стрімкого розвитку науково технічного прогресу, новітніх дослідженнях соціальних зв'язків, більш глибокого вивчення людини як особистості та як живого організму, певні розділи криміналістики мають динамічний характер та нагальну потребу у подальшому розвитку та вдосконаленні. Вони постійно доповнюються, випробовують, шукають та застосовують нові методи розслідування злочинів. В першу чергу це стосується розділів криміналістичної техніки та криміналістичної тактики. Так в умовах сучасних досліджень психології та емоцій людини, було теоретично обґрунтовано та практично перевірено використання невербальної інформації при розслідуванні злочинів. Зокрема, успішно використовуються методи отримання невербальної інформації саме під час допиту.

Невербальна інформація — це сукупність сигналів тіла (організму) людини, які передаються в навколишнє середовище без свідомого контролю з її боку.

Найчастіше, говорячи про засоби передачі та зчитування невербальної інформації в умовах сучасності, ми маємо на увазі три основні напрямки: кінесіку, такесіку та проксеміку.

Кінесика виступає в двох аспектах, як сукупність рухів тіла людини, і як наука, що вивчає дані рухи. В рамках кінесики розглядаються жести, міміка та інші рухи особи під час спілкування, за винятком мовних джерел передачі інформації. Виступаючи як наука, кінесика вивчає відображення поведінки людини в його невербальних проявах до яких відносяться міміка (рухи м'язів обличчя), пантоміміка (рухи тіла), особливості голосу мовлення (інтонація, тембр, ритм), експресія (виразність та сила проявлених емоцій).

Такесика також виступає в двох іпостасях, по-перше — це невербальне спілкування за допомогою дотиків, по-друге — це наука, яка вивчає такий вид спілкування. Щодо дотиків, то найпоширеніші з них це поплескування, рукостискання, удари, поцілунки та інші.

Проксеміка — сфера соціальної психології, яка займається вивченням просторової та часової орієнтації людини. Тут вивчається безпосереднє переміщення в просторі та часі. Саме в проксеміці було встановлено, що як правило всі люди при спілкуванні мають свої міжсуб'єктні зони: інтимна (від 0 до 50 см), персональна або особиста (від 50 до 120 см), соціальна (від 120 до 360 см), суспільна (від 360 см і далі).

Знання засобів виявлення, зчитування, фіксування, аналізу, дослідження та застосування невербальної інформації мають величезний потенціал ефективного використання на практиці при розслідуванні конкретних видів злочинів. Зокрема, такі знання доцільно використовувати в тактиці допиту. Так, ще до початку роботи з допитуваним, слідчий або особа, яка проводить допит, використовуючи методи отримання невербальної інформації, може більш детально підготуватися до допиту, або скорегувати сам допит під час процесу, відповідно до емоційних особливостей допитуваного. При цьому, невербальна інформація буде виконувати координаційно-орієнтуючу функцію.

Однак, застосування невербальної інформації під час допиту є цілком самостійним елементом. Дана практика експериментально застосовувалася за кордоном і надала вражаючі результати.

Особливістю використання невербальної інформації під час допиту є те, що навіть без особистого спілкування слідчого з допитуваним, він може отримати широкий спектр інформації про допитувану особу, та про події що мали місце в її житті. При цьому не порушуються ні законодавчі, ні моральні норми суспільства.

Система застосування методів невербальної інформації основним чином базується на криміналістичному методі спостереження, що ви-

ключає будь-яке втручання в життя допитуваного або будь-який негативний вплив на його самопочуття.

При правильному застосуванні методів зчитування невербальної інформації під час допиту, отримати такі значимі дані, як: психічний стан допитуваного; відношення допитуваного з іншими учасниками провадження; бажання допитуваного сприяти допиту, або навпаки завадити його проведенню; підтвердження або спростування інформації, яка була надана вербальним шляхом; емоційне вираження та його відповідність дійсності переданої інформації та ряду іншої доказової або криміналістично-значущої інформації.

Під час допиту допитуваний може лукавити та давати не достовірну, неправдиву інформацію щодо обставин злочину, що негативно впливає на розслідування та на розкриття злочину в цілому. Застосування невербальної інформації в тактиці допиту надасть можливість виявляти брехню вже на перших хвилинах проведення допиту і, таким чином, можна зкоординувати допит так, щоб отримати істинну інформацію від допитуваного. В свою чергу, це позитивно вплине на термін розкриття злочину, зменшить затрачений час та збереже відповідні ресурси.

Р.В. Мельник, експерт

ДНДЕКЦ МВС України

ОСОБЛИВОСТІ ЕЖЕКЦІЇ СТРІЛЯНИХ ГІЛЬЗ ПРИ ОГЛЯДІ МІСЦЯ ПОДІЇ ІЗ ЗАСТОСУВАННЯМ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Аналіз всесвітнього досвіду свідчить про те, що проблеми кримінального використання вогнепальної зброї актуальні для будь-якої країни, в тому числі і для України. Криміналістичному дослідженню слідів використання вогнепальної зброї присвячені наукові праці багатьох вчених-криміналістів світу. Проте, на наш погляд, недостатньо уваги надається такому аспекту, як дослідження особливостей ежекції гільз в автоматичній та напівавтоматичній зброї, аналізу та криміналістичному використанню цієї інформації для встановлення важливих обставин по конкретній кримінальній справі.

Особливістю сучасної автоматичної та напівавтоматичної зброї є видалення гільзи механізмом ежекції під впливом порохових газів, які